

Sygnatura akt XVIII C 602/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 6 lutego 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Ławrynowicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Jeżewska

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2018 r. w Poznaniu

sprawy

z powództwa

A. W. i P. W.

przeciwko

(...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P.

o zapłatę

I. **zasądza od pozwanego na rzecz powodów tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości 65.227,22 zł (sześćdziesiąt pięć tysięcy dwieście dwadzieścia siedem złotych i dwadzieścia dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 10.000 zł od dnia 15 listopada 2013 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 55.227,22 zł od dnia 5 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty;**

II. **oddala powództwo o zapłatę z tytułu nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości w pozostałym zakresie;**

III. **kosztami procesu obciąża pozwanego w całości i w związku z tym:**

a) **zasądza od pozwanego na rzecz powodów 15.817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 6.300 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,**

b) **nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu 4.872,20 zł tytułem niepokrytych wydatków sądowych i 3.552 zł tytułem niewiszczonej opłaty sądowej od rozszerzonego powództwa.**

/-/ SS O Magdalena Ławrynowicz

Sygnatura akt XVIII C 602/15

UZASADNIENIE

WYROKU KOŃCOWEGO

Powodowie A. W. i P. W. w pozwie z dnia 15 listopada 2013 r. wnieśli o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. kwoty 90.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia

zapłaty, w tym kwoty 10.000 zł tytułem częściowego odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku powodów i kwoty 80.000 zł tytułem częściowego odszkodowania za spadek wartości nieruchomości powodów oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że są na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej użytkownikami wieczystymi nieruchomości położonej w P. przy ul. (...), która w wyniku rozbudowy lotniska narażona jest na większy hałas niż dotychczas, gdyż położona jest w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania wprowadzonym uchwałą Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12 z dnia 30 stycznia 2012 r. Powodowie wskazali, że wartość ich nieruchomości uległa zmniejszeniu z powodu hałasu związanego z ruchem lotniczym i w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania. Wskazali również, że oddziaływanie lotniska, w związku z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, obliguje ich do poczynienia nakładów mających na celu zwiększenie izolacyjności akustycznej pomieszczeń mieszkalnych znajdującego się na terenie nieruchomości budynku. Jako podstawę prawną swoich roszczeń powodowie wskazali art. 129 ust. 2 oraz art. 136 ust. 3 w zw. z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska, a z ostrożności procesowej także art. 435 k.c. w zw. z art. 322 powołanej wyżej ustawy. (k. 1-6)

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł, że wprowadzenie obszaru ograniczonego użytkowania nie przesądza jeszcze o jego odpowiedzialności, albowiem nie wynika z niego automatycznie powstanie konkretnej szkody. W ocenie pozwanego, objęcie strefą ograniczonego użytkowania nieruchomości powodów, niesie dla nich również pozytywne skutki poprzez monitorowanie i kontrolowanie poziomu hałasu. Działania z tym związane stabilizują rynek i nie powodują spadku wartości nieruchomości. Pozwany podkreślił też, że na powodów nie nałożono żadnych ograniczeń co do przeznaczenia nieruchomości ani sposobu korzystania z niej, a zatem wprowadzenie strefy nie ogranicza ich prawa własności. Odnosząc się do poziomu hałasu określonego w rozporządzeniu o wprowadzeniu strefy, pozwany podniósł, że natężenie to dotyczy najgorszej, hipotetycznej doby w roku, przy rozwoju lotniska do 2034 r. i faktycznie wyznaczona granica hałasu może nie zostać nigdy osiągnięta. W zakresie sytuacji akustycznej wokół lotniska, pozwany wskazał na podejmowane przez siebie działania mające na celu ograniczenie poziomu hałasu oraz że od 2013 r. nastąpił spadek operacji lotniczych. Pozwany zakwestionował również żądanie dotyczące nakładów na rewitalizację akustyczną budynku, podnosząc, że nie jest wykluczone, iż zastosowane w budynku powodów rozwiązania techniczne są wystarczające dla zapewnienia komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej. Podniósł również, że w dacie ustanowienia strefy ograniczonego użytkowania nie doszło do naruszenia standardów jakości środowiska, a zatem nie może być mowy o powstaniu szkody. (k. 44-34)

Pismem z dnia 14 lipca 2016 r., doręczonym pełnomocnikowi pozwanego na rozprawie w dniu 15 lipca 2016 r., powodowie rozszerzyli żądanie pozwu w zakresie roszczenia z tytułu ubytku wartości nieruchomości o kwotę 15.800 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i domagali się łącznie z tego tytułu zasądzenia kwoty 95.800 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty (k. 493).

Wyrokiem częściowym z dnia 20 września 2016 r. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów z tytułu utraty wartości nieruchomości kwotę 95.800 zł z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 80.000 zł od dnia 15 listopada 2013 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 15.800 zł od dnia 16 lipca 2016 r. do dnia zapłaty,

a w pozostałym zakresie powództwo z tytułu spadku wartości nieruchomości oddalił (k.509).

Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 10 maja 2017 roku oddalił apelację pozwanego od wyroku częściowego (k.665).

Pismem z dnia 3 stycznia 2018 r. powodowie rozszerzyli żądanie pozwu o kwotę 55.227,20, domagając się zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz w miejsce dotychczas żądanej kwoty 10.000 zł tytułem częściowego odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku kwoty 65.228 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 15 listopada 2013 r. do dnia zapłaty. (k. 892-893)

Strona pozwana podtrzymała swoje stanowisko w sprawie i wносиła o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Lotnisko P. - Ł. powstało w 1913 r. jako pruskie lotnisko wojskowe w Ł. pod P.. Przed I wojną światową, a także w czasie jej trwania, na lotnisku funkcjonowała szkoła pilotów, obserwatorów i mechaników, poza tym naprawiano tam samoloty i składowano sprzęt lotniczy. W latach 1931 - 1938 nastąpiła rozbudowa cywilnej części lotniska, port w Ł. stał się drugim po W. - O. lotniskiem w kraju. W 1987 r. powstało Przedsiębiorstwo Państwowe (...), które przejęło zarządzanie lotniskiem w Ł.. W 1993 r. przystąpiono do budowy nowego terminalu pasażerskiego, uruchomiono pierwsze połączenie zagraniczne do Düsseldorfu. W 1996 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację terminalu (przeprojektowanie całego obiektu, zmiana funkcjonalności pomieszczeń, połączenie hal przylotów i odlotów) oraz podpisano porozumienia w sprawie utworzenia spółki (...). W dniu 11 lipca 1997 r. utworzono spółkę (...), której udziałowcami zostali Przedsiębiorstwo Państwowe (...), Miasto P. oraz Skarb Państwa. W 2000 r. rozpoczęto prace przy budowie terminalu pasażerskiego, przystąpiono do modernizacji i rozbudowy płyty postojowej samolotów, uruchomiono połączenia do Brukseli i zawarto porozumienia o współpracy z Frankfurt Airport. W 2001 r. oddano do użytku dwa nowoczesne terminale: pasażerski i cargo oraz nową płytę postojową. W 2002 r. uruchomiono połączenia do Wiednia i Frankfurtu nad Menem. W 2003 r. uruchomiono połączenia do Kolonii/Bonn, Wiednia, Monachium i Londynu, a także oddano do użytkowania zmodernizowany terminal GA. W 2004 r. uruchomiono połączenia do Brukseli i Monachium. W latach 2005 - 2007 uruchomiono kolejne połączenia do Londyn Luton, Londyn Stansted, Dublin, Liverpoolu, Sztokholmu, Barcelona-Girona, Bristolu, Dortmundu, East Midlands, Londyn Gatwick, Edynburga, Paryż-Beauvais, Rzym-Ciampino i Krakowa. W 2008 r. przystąpiono do rozbudowy terminala pasażerskiego i dostosowano infrastrukturę do obsługi ruchu w strefie Schengen. W dniu 28 lutego 2011 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w P. wydał decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)”. W kwietniu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę terminala pasażerskiego, a w czerwcu 2011 r. rozpoczęto rozbudowę płaszczyzn lotniskowych. W lipcu 2012 r. rozpoczęto kontynuację rozbudowy terminala pasażerskiego - początek prac przy budowie nowej sortowni bagażu oraz rozbudowie strefy odlotów. Rozwój lotniska w kolejnych dziesięcioleciach skutkowałam wzrostem liczby pasażerów obsługiwanych przez port lotniczy. W 2000 r. skorzystało z niego 227.847 pasażerów, przy liczbie 13.225 operacji lotniczych. W 2008 r. natomiast z portu skorzystało już 1.274.679 pasażerów, a operacji lotniczych odnotowano w liczbie 23.609. W 2012 r. z portu skorzystało 1.595.221 pasażerów i odbyło się 25.261 operacji lotniczych. Lotnisko cywilne P. - Ł. jest własnością pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

okoliczności bezsporne, a nadto dowód: decyzja w przedmiocie środowiskowego uwarunkowania dla przedsięwzięcia „Rozbudowa i modernizacja (...)” - k. 78-86, informacja dotycząca wdrożenia decyzji środowiskowej, informacje o lotnisku, wydruki dotyczące ruchu na lotnisku, statystyki - k. 19-20, 31-35, 87-165, 182-186.

W dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Uchwałą został utworzony obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., którego zarządcą jest (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P.. Przedmiotowa uchwała wyznaczyła zewnętrzną granicę obszaru ograniczonego użytkowania na podstawie: (1) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 55 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (2) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 45 dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych; (3) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia LAeqD = 50 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (4) izolacji równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy LAeqN = 40 dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska. Na obszarze ograniczonego użytkowania wyodrębniono dwie strefy: (1) zewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia

będąca granicą obszaru ograniczonego użytkowania, a od wewnątrz linia będąca obwiednią izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 60$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 50$ dB, pochodzącego od startów, lądowań i przelotów statków powietrznych oraz izolinii równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 55$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 45$ dB, pochodzącego od pozostałych źródeł hałasu związanych z działalnością lotniska; (2) wewnętrzną, której obszar od zewnątrz wyznacza linia będąca obwiednią, o której mowa w pkt 1, a od wewnątrz linia biegnąca wzdłuż granicy terenu lotniska. W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Wskazano również, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

W uchwale wprowadzono ograniczenia w korzystaniu z nieruchomości. I tak, w strefie wewnętrznej:

- a) zabrania się budowy nowych szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
- b) dopuszcza się rozbudowę, odbudowę oraz nadbudowę istniejących szpitali, domów opieki społecznej i budynków związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, c) zabrania się tworzenia stref ochronnych "A" uzdrowisk,
- d) dopuszcza się lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej, pod warunkiem zapewnienia właściwego komfortu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej.

W uchwale wprowadzono wymagania techniczne dotyczące budynków położonych w strefie zewnętrznej w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach szpitali, domów opieki społecznej i związanych ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej. Natomiast w strefie wewnętrznej w postaci: obowiązku zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej poprzez stosowanie przegród budowlanych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej.

W uchwale wskazano, że przez odpowiednią izolacyjność akustyczną przegród budowlanych należy rozumieć izolacyjność akustyczną określoną zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania, przeloty statków powietrznych, operacje naziemne i inne źródła hałasu związane z funkcjonowaniem lotniska, przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu, a także wymaganej izolacyjności cieplnej. Wskazano również, że przez właściwy klimat akustyczny w budynkach rozumie się poziom dźwięku zgodny z obowiązującymi Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

Powyższa uchwała weszła w życie w dniu 28 lutego 2012 r.

okoliczności bezsporne

Powodowie A. i P. W. są na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej użytkownikami wieczystymi nieruchomości położonej w P., przy ul. (...), stanowiącej działkę nr (...), o powierzchni 0,0380 ha, zabudowanej dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym, dla której Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu prowadzi księgę wieczystą (...). Nieruchomość tę powodowie nabyli w 2010 r., a w 2011 r. zakończyli budowę budynku mieszkalnego na nieruchomości.

dowód: odpis z księgi wieczystej (...) k. 12-18, zaświadczenie z dnia 22 listopada 2011 r. o zakończeniu budowy k. 21, dziennik budowy k. 22-25, opinia biegłego sądowego K. R. z dnia 25 listopada 2015 r. k. 356-395.

Zgodnie z załącznikami nr 6b i 7b do uchwały Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12, nieruchomości powodów znajduje się w strefie wewnętrznej obszaru ograniczonego użytkowania lotniska P. - Ł. w P..

okoliczność bezsporna, a nadto dowód: opinia biegłego sądowego K. R. z dnia 25 listopada 2015 r. k. 356-395.

Na dzień wejścia w życie powołanej wyżej uchwały Sejmiku Województwa (...), przedmiotowa nieruchomość zabudowana była niepodpiwniczonym, dwukondygnacyjnym budynkiem mieszkalnym w zabudowie szeregowej wykonanym w technologii murowanej. Dla powyższego terenu obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w którym miejsce położenia nieruchomości oznaczono symbolem MN - tereny przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną z możliwością organizowania nieuciążliwych miejsc pracy oraz lokalizowania budynków gospodarczych.

dowód: opinia biegłego sądowego K. R. z dnia 25 listopada 2015 r. k. 356-395.

Pismem z dnia 11 września 2013 r., doręczonym w dniu 14 września 2013 r., powodowie wezwali pozwany (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. do zapłaty odszkodowania w związku z obniżeniem wartości nieruchomości w kwocie 80.000 zł i zwrotu nakładów na wygłuszenie budynku w kwocie 30.000 zł w terminie 14 dni od doręczenia wezwania. Pozwany w piśmie z dnia 11 października 2013 r. poinformował powodów, że przewiduje możliwość wypłaty dobrowolnego odszkodowania wyłącznie na modernizację akustyczną nieruchomości w ramach procedury koncyliacyjnej.

dowód: pismo powodów z dnia 11 września 2013 r. z dowodem nadania k. 36-38, pismo pozwanego z dnia 11 października 2013 r. - k. 39.

Na dzień wejścia w życie powołanej wyżej uchwały Sejmiku Województwa (...), przedmiotowa nieruchomość była w zabudowie szeregowej. Od strony południowej nie pobudowano segmentu na sąsiedniej działce a powodowie wykonali na własny koszt dodatkową izolację termiczną ściany podłużnej. Przy budowie domu zastosowano ściany jednowarstwowe murowane z pustaków keramzytobetonowej o grubości 24 cm, ocieplone styropianem o grubości 15 cm, dach pokryty dachówką ceramiczną, ocieplony wełną mineralną o grubości 20 cm i okna standardowe drewniane z szybą 4/16/4. Na dzień 28 lutego 2012 r. budynek mieszkalny powodów spełniał wymogi Polskiej Normy, tj. normy PN-B-02151 – 3:1999 z zakresu izolacji akustycznej.

Równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia $LA_{eqD} = 51,8$ dB oraz dla nocy $LA_{eqN} = 46,3$ dB został ustalony dla wymagań normy PN-B-02151-03:1999 i dla średniego poziomu ekspozycyjnego równego 81,0 dB, dla przedziału czasu odniesienia 16 godzin dla pory dnia i 8 godzin dla pory nocy oraz liczbie operacji lotniczych wyznaczonej dla trzech najniekorzystniejszych miesięcy 2015 r., czyli dla 69,8 operacji lotniczych dla pory dnia i 9,7 operacji dla pory nocy. Długookresowy równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia $LA_{eq,zew,D} = 54,2$ dB oraz dla nocy $LA_{eq,zew,N} = 47,2$ dB został ustalony dla wymagań normy PN-B-02151-03:2015 i dla średniego poziomu ekspozycyjnego równego 81,0 dB; dla przedziału czasu odniesienia 16 godzin dla pory dnia i 8 godzin dla pory nocy oraz liczbie operacji lotniczych dla sytuacji po wprowadzeniu OOU – stan na rok 2034, czyli dla 120 operacji lotniczych dla pory dziennej i 12 operacji lotniczych dla pory nocnej.

W normie PN-B-02151-03:1999 miarodajny poziom hałasu określony został przez wartość maksymalnego poziomu dźwięku tj. 58 dB. W normie PN-B-02151-03:2015-10 miarodajny poziom hałasu dla stanu na 2034 r. będzie określony przez wartość poziomu maksymalnego dla pory nocy i wyniesie 76 dB.

Obecnie budynek powodów nie spełnia wymogów Polskiej Normy PN-B-02151-3:2015-10 „Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach – Część 3: Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych” i wymaga nakładów w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł. w postaci wymiany okien i drzwi balkonowych w pomieszczeniach chronionych i

okna połaciowego oraz dodatkowo na poddaszu wyizolowania ścianek pionowych pod połaciami dachowymi. Okna, które należy zastosować w celu poprawy izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych posiadają deklarowaną izolacyjność akustyczną jedynie w przypadku szczelnego ich zamknięcia (nie można stosować nawietrzaków okiennych lub pozostawiać okna z tzw. rozszczelnieniem). Nie jest również możliwe otwieranie okien w okresach podwyższonych temperatur, kiedy zupełnie nie działa wentylacja grawitacyjna. Z tych względów należy w budynku powodów zastosować wentylację mechaniczną tj. zapewnić wentylację pomieszczeń przez zastosowanie nawiewu świeżego powietrza do pokoi i wyciągu zużytego powietrza z pomieszczeń „brudnych” (kuchnia, łazienka, garderoba, wc), czyli zastosować wentylację nawiewno – wyciągową z możliwością sterowania wielkości strumieni powietrza do poszczególnych pomieszczeń poprzez zastosowanie centrali wentylacyjnej ze sterownikiem. Koszty wykonania wentylacji z nawiewnikami ściennymi są porównywalne, natomiast wentylacja nawiewno – wyciągowa jest bardziej skuteczna. Dla wykonania nakładów, konieczne są też roboty przygotowawcze i wykończeniowe.

Wartość powyższych nakładów, niezbędnych dla zachowania prawidłowego klimatu akustycznego w budynku powodów według cen aktualnych wynosi kwotę 65.277,22 zł brutto, w tym 29.818,47 zł na wymianę stolarki okiennej, 23.858,58 zł na wykonanie instalacji wentylacyjnej i 11.600,17 zł na roboty przygotowawcze i wykończeniowe.

Dowód: opinia biegłego sądowego z dziedziny akustyki W. P. – k. 727-759 z odpowiedzią na zarzuty pozwanego z dnia 12 sierpnia 2017 r. - k. 826-827, opinia biegłego sądowego z dziedziny budownictwa Z. B. (1) – k. 685-726 wraz z opinią uzupełniającą z dnia 28 sierpnia 2017 r. – k. 837-843 i zeznaniami biegłego na rozprawie w dniu 4 stycznia 2018 r.- e-protokół (...):02:02 – 00:18:45 i k. 926-927, fakt znany Sadowi z urzędu – opinia biegłego sądowego Z. B. (1) z dnia 26 maja 2017 r. wraz z opinią uzupełniającą z dnia 27 listopada 2017 r. w sprawie XVIII C 557/15- k. 945-948.

Pismem z dnia 11 września 2013 r., doręczonym w dniu 14 września 2013 r., powodowie wezwali pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P. do zapłaty odszkodowania w związku z obniżeniem wartości nieruchomości w kwocie 80.000 zł i zwrotu nakładów na wygłuszenie budynku w kwocie 30.000 zł w terminie 14 dni od doręczenia wezwania. Pozwany w piśmie z dnia 11 października 2013 r. poinformował powodów, że przewiduje możliwość wypłaty dobrowolnego odszkodowania wyłącznie na modernizację akustyczną nieruchomości w ramach procedury koncyliacyjnej.

dowód: pismo powodów z dnia 11 września 2013 r. z dowodem nadania k. 36-38, pismo pozwanego z dnia 11 października 2013 r. - k. 39

Przedstawiony stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom oraz ich odpisom i kserokopiom, albowiem nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości Sądu co do ich prawdziwości i autentyczności.

Sąd dał wiarę powołanym wyżej dokumentom stanowiącym podstawę ustaleń faktycznych, gdyż nie były przez strony kwestionowane, jak również nie budziły wątpliwości sądu co do ich prawdziwości i autentyczności. Podkreślić przy tym należy, że zgodnie z art. 244 § 1 k.p.c. dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Z kolei w świetle art. 245 k.p.c. dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Ustalenia faktyczne w sprawie Sąd oparł także na opinii łącznej biegłych sądowych akustyka W. P. i Z. B. (2) z dziedziny budownictwa z ich pisemnym uzupełnieniem i wyjaśnieniami biegłego Z. B. (1) złożonymi na rozprawie.

W pierwszej kolejności podkreślenia wymaga, iż opinia biegłego podobnie jak inne dowody podlega ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz co odróżnia ją pod tym względem to szczególne kryteria oceny, które stanowią poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (vide: wyrok SN z dnia 15 listopada 2002 roku, V CKN 1354/00, LEX nr 77046). Należy zaznaczyć, że pozwany nie przedstawił ani

argumentacji ani dowodów, mogących skutecznie podważyć wnioski opinii biegłych W. P. i Z. B. (1), a tym samym brak było podstaw do dopuszczenia dowodu z opinii innych biegłych akustyka i z dziedziny budownictwa.

Należy podkreślić, że biegły W. P. wyjaśnił w sposób zrozumiały metodologię swojej pracy. Wykonując opinię, określając poziom hałasu powodowanego funkcjonowaniem lotniska P. - Ł. na terenie nieruchomości powódki, biegły stosował zasady i tryb przewidziany w przepisach rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku oraz rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, a także wskazał na normy PN-87/B-02151/02 „Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości dźwięku w pomieszczeniach”, PN-B-02151-03:1999 „Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Izolacyjność akustyczna przegród w budynkach i izolacyjność akustyczna elementów budowlanych”, PN-B-02151-3:2015-10 „Akustyka Budowlana. Ochrona przed hałasem w budynkach – Część 3. Wymagania dotyczące izolacyjności akustycznej przegród w budynkach i elementów budowlanych”. Biegły ocenił także budynek powódki w świetle wymogów obowiązujących norm - w sytuacji ograniczenia uciążliwości akustycznych w środowisku zewnętrznym do poziomów dopuszczalnych określonych w aktualnie obowiązujących przepisach oraz – dla nieskrępowanej działalności lotniska, dopuszczonej w związku z wprowadzeniem obszaru ograniczonego użytkowania, a więc wg zamierzonego stanu na 2034 r. Biegły podkreślił, że określenie nakładów w celu zapewnienia podstawnych wymagań odnośnie izolacyjności akustycznej budynków dotyczy stanu na 2034 r. zgodnie z wytycznymi dla stanu docelowego OOU w decyzji RDOŚ. Wskazać w tym zakresie trzeba, że zgodnie przecież z dyspozycją art. 136 ust. 3 poś w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkoda, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki i to nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Biegły wyjaśnił, że z ww. norm, normy PN-B- (...) -03:1999 oraz norma PN-B- (...) -3:2015-10, która z dniem 1 października 2015 r. zastąpiła ww. normę PN-B- (...) -03:1999, odnoszą się wyraźnie do hałasu lotniczego.

Biegły zatem ostatecznie ocenił budynek powodów w świetle wymogów normy PN-B-02151-03:1999 w celu oceny czy spełniał on wymogi akustyczne w dacie wprowadzenia OOU, gdyż wówczas ta norma obowiązywała. Nadto zastosował aktualnie obowiązującą normę PN-B-02151-3:2015-10, w celu oceny czy budynek spełnia te wymogi w związku z wprowadzeniem OOU dla stanu docelowego. Konieczność stosowania w tym przypadku tej ostatniej normy wynika stąd, że jest ona obowiązująca, a jedynie nie został uaktualniony załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, gdzie nadal wymieniona jest norma PN-B-02151-03:1999, zastąpiona jednak z dniem 1 października 2015 r. przez normę PN-B-02151-3:2015-10. Przy tym w uchwale z dnia 30 stycznia 2012 r. Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P., mowa jest właśnie o obowiązujących Polskich Normach, a nie normach wymienionych w załączniku do ww. rozporządzenia.

Biegły akustyk podkreślił, że na nieruchomości powodów dominującym źródłem hałasu są operacje lotnicze, tj. starty, lądowania, przeloty statków powietrznych związane z działalnością Potu Lotniczego P. – Ł.. W pobliżu nieruchomości brak jest źródeł hałasu przemysłowego, dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, dla których stwierdzono by, że wartości poziomu hałasu były większe od dopuszczalnych, określonych normami w przepisach prawa.

W ocenie Sądu, zarówno metoda wykonania opinii, jak i wnioski są wiarygodne, rzetelne i spójne. Na piśmie biegły akustyk w sposób szczegółowy i wyczerpujący odniósł się do uwag podniesionych do opinii przez stronę pozwaną.

Biegły Z. B. (1), który posiada kompetencje w zakresie ustalania wymogów wentylacji w pomieszczeniach oraz uprawnienia wykonawcze i projektowe w tym zakresie wyjaśnił, że ze względu na to, że po wymianie okien zostaną zmienione warunki dotyczące wentylacji pomieszczeń należy dostosować pomieszczenia do spełnienia wymogów zapisanych w Rozporządzeniu w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie. W pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi należy zapewnić odpowiednie wymiany powietrza przez cały czas obojętnie od pory roku i warunków atmosferycznych panujących na zewnątrz budynku. Biegły wyjaśnił,

że wentylacja grawitacyjna (w tym nawiewniki ciśnieniowe, higrosterowalne) działa poprawnie przy występowaniu różnicy pomiędzy temperaturą pomieszczenia a temperaturą zewnętrzną oraz przy różnicy ciśnień zależnej od siły wiatru, wilgotności powietrza itp. i to jedynie w niektórych budynkach. Okna, które należy zastosować w celu poprawy izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych w budynku powódki posiadają natomiast deklarowaną izolacyjność akustyczną jedynie w przypadku szczelnego ich zamknięcia. Charakterystyka budynku powódki powoduje, że zgodnie z normą PN-83/B-03430/Az3:2000 „Wentylacja w budynkach mieszkalnych, zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej – Wymagania”, należy w nim dla zapewnienia ciągłego nawiewu świeżego powietrza do pokoi i wyciągu zużytego powietrza z pomieszczeń tzw. „brudnych” (kuchnia, łazienka) zastosować wentylację mechaniczną nawiewno - wyciągową z możliwością sterowania wielkości strumieni powietrza do poszczególnych pomieszczeń poprzez zastosowanie centrali wentylacyjnej ze sterownikiem. Biegły dodał, że zastosowanie centrali wentylacyjnej spowoduje wzrost kosztów utrzymania związany z poborem energii elektrycznej przez wentylatory oraz koszty przeglądów i konserwacji. Koszty te można zniwelować w znacznym stopniu poprzez zastosowanie w centrali wymiennika ciepła (tzw. rekuperatora) i odzysk ciepła z powietrza wydalanego na zewnątrz budynku.

Biegły Z. B. (1), w związku z uwagami strony powodowej, wyjaśnił nadto dlaczego przyjął 8% stawkę VAT, uzasadniając to pracami i robotami w budynku o charakterze mieszkalnym.

Podkreślić należy, że ww. opinie zostały sporządzone przez biegłych dysponujących wiedzą i doświadczeniem w sporządzaniu opinii w analogicznych sprawach i są zgodne z zasadami logiki. Dodatkowo biegli w sposób wyczerpujący i stanowczy ustosunkowali się do zarzutów stron zeznając przed Sądem, w szczególności do zarzutów strony pozwanej. Podkreślić należy, że to do biegłego należy wybór metodyki opracowania opinii, a okoliczność, że opinia biegłych okazała się niekorzystna dla strony nie oznacza, że jest ona niekompletna czy wadliwa. Sporządzone przez biegłych opinie w zakresie wartości nakładów akustycznych poddawała się pozytywnej ocenie, gdyż pozostawała w zgodzie z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, osoby ją sporządzające dysponowały wysokim poziomem wiedzy i doświadczenia zawodowego, a sposób motywowania oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej wniosków nie budził zastrzeżeń Sądu.

Podkreślić wreszcie należy, że w ocenie Sądu, dla rozstrzygnięcia sprawy w zakresie żądania odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku powodów, wystarczającym było oparcie się na dowodach wyżej powołanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W ramach wywiezionego powództwa powodowie zgłosili dwa żądania - odszkodowania z tytułu spadku wartości nieruchomości oraz odszkodowania związanego z koniecznością poniesienia nakładów akustycznych w budynku mieszkalnym powodów na tej nieruchomości. Roszczenie z tytułu spadku wartości nieruchomości powodów było już przedmiotem rozstrzygnięcia zawartego w wyroku częściowym. Zatem przedmiotem wyroku końcowego było rozpoznanie roszczenia powodów z tytułu nakładów koniecznych do zapewnienia odpowiedniego klimatu akustycznego w związku z utworzeniem obszaru ograniczonego użytkowania wokół (...) w P. oraz orzeczenie o kosztach procesu.

Legitymacja czynna powodów w niniejszym procesie nie budziła wątpliwości i nie była przez pozwanego kwestionowana. Powodowie są użytkownikami wieczystymi nieruchomości położonej w P., ul. (...) w obszarze ograniczonego użytkowania lotniska P.- Ł., nieruchomości dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), a tym samym, zgodnie z art. 129 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2013.1232 j.t.), są uprawnieni do dochodzenia od pozwanego odszkodowania z powyższego tytułu.

Legitymacja bierna pozwanego wynikała z art. 136 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska stanowiącego, że obowiązany do wypłaty odszkodowania lub wykupu nieruchomości jest ten, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń w związku z ustanowieniem obszaru ograniczonego użytkowania. Niewątpliwie podmiotem

tym jest w rozpoznawanej sprawie pozwana spółka, będąca właścicielem portu lotniczego, którego działalność spowodowała wprowadzenie ograniczeń.

Stosownie do art. 135 § 1 p.o.ś. obszary ograniczonego użytkowania tworzy się jeżeli z przeglądu ekologicznego albo z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wymaganej przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, albo z analizy porealizacyjnej wynika, że mimo zastosowania dostępnych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska poza terenem zakładu lub innego obiektu. Obszar ten dla przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko lub dla zakładów, lub innych obiektów, gdzie jest eksploatowana instalacja, która jest kwalifikowana jako takie przedsięwzięcie, tworzy obecnie - zgodnie z art. 135 ust. 2 poś - sejmik województwa w drodze uchwał, a dla zakładów lub innych obiektów, niewymienionych w art. 135 ust. 2 poś, rada powiatu w drodze uchwały (art. 135 ust. 3 poś). Tworząc obszar ograniczonego użytkowania, wskazane organy określają granice obszaru, ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu, wymagania techniczne budynków oraz sposób korzystania z terenów wynikające z postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko lub analizy porealizacyjnej albo przeglądu ekologicznego (art. 135 ust. 3a poś).

Jak zauważył Sąd Najwyższy (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 546/08, publ. Biul. SN 2009/7/11 oraz Lex nr 503415; postanowienia z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, niepubl. oraz z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, publ. Lex nr 584036) – które to stanowisko Sąd Okręgowy podziela, przewidziana w art. 129 p.o.ś. odpowiedzialność odszkodowawcza obejmuje także te szkody, które wynikają z przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emitowanego hałasu. U podstaw tego poglądu leży wykładnia celowościowa regulacji zawartej w ustawie Prawo ochrony środowiska. W myśl tej wykładni, art. 135 ust. 1 poś, przewidujący możliwość ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, jest wyjątkiem od zasady wyrażonej w art. 144 ust. 1 poś, zgodnie z którą eksploatacja instalacji w rozumieniu art. 3 pkt. 6 poś, nie powinna powodować przekroczenia standardów jakości środowiska. Wyjątek ten polega na tym, że na terenie obszaru ograniczonego użytkowania, eksploatacja instalacji może powodować przekroczenie standardów jakości środowiska. Ustawodawca w art. 129 – 136 poś samodzielnie uregulował podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej podmiotu, który tę działalność podejmuje. Przesłankami tej odpowiedzialności są: wejście w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości, szkoda poniesiona przez właściciela nieruchomości, jej użytkownika wieczystego lub osobę, której przysługuje prawo rzeczowe do nieruchomości, a nadto związek przyczynowy pomiędzy wprowadzonym ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości a szkodą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2010 r., III CZP 128/09, Lex nr 578138). Za tą szeroką interpretacją przemawia dążenie do kompleksowego uregulowania skutków ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania (tak: SN w postanowieniu z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/10, publ. Lex nr 584036).

Sąd Okręgowy nie podziela natomiast odmiennego stanowiska, wyrażonego przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 r., II CSK 367/08, czy w wyroku z dnia 25 lutego 2009 r., II CSK 565/08, zgodnie z którym podstawą tych roszczeń jest przepis art. 435 kc zw. z art. 322 poś, a pogorszenie warunków korzystania z nieruchomości na skutek dozwolenia emitowania hałasu powyżej dopuszczalnego poziomu, wpływające na pogorszenie komfortu życia oraz obniżenie wartości nieruchomości, nie spełnia przesłanki z art. 129 ust. 2 poś. W ocenie Sądu Okręgowego należy przychylić się do stanowiska zaprezentowanego powyżej jako pierwsze, zgodnie z którym trzeba szeroko interpretować normę wynikającą z art. 129 ust. 2 poś, zwłaszcza, że za taką interpretacją przemawia wykładnia językowa tego przepisu. Literalne bowiem brzmienie art. 129 ust. 2 poś nie daje podstaw do dokonania rozróżnienia na poszczególne rodzaje ograniczeń sposobu korzystania z nieruchomości, skoro w przepisie tym chodzi o ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości powstałe w wyniku ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania.

Odnosząc powyższe do okoliczności sprawy stwierdzić należy, że powodowie wykazali wszystkie przesłanki odpowiedzialności pozwanego w oparciu o art. 129 ust. 2 w zw. z art. 136 ust. 3 poś co do żądania z tytułu nakładów.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, że w dniu 30 stycznia 2012 r. Sejmik Województwa (...) podjął uchwałę nr XVIII/302/12 w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska P. - Ł. w P.. Obszar ograniczonego użytkowania podzielony został na dwie strefy - wewnętrzną i zewnętrzną, w zależności od odległości od lotniska P. - Ł. i poziomu natężenia hałasu w danej strefie, a nieruchomość powodów położona w P., ul. (...), znajduje się w obszarze ograniczonego użytkowania, w strefie wewnętrznej.

Dalej Sąd zauważa, że zgodnie z art. 129 ust. 4 p.o.ś. z roszczeniem odszkodowawczym „można wystąpić” w okresie dwóch lat od wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości. Cytowany przepis ustawy wprowadza termin zawity, niebędący terminem przedawnienia, którego upływ ma ten skutek, że roszczenie to wygasa (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008). Terminowe zgłoszenie roszczenia odszkodowawczego obowiązanemu powoduje, że roszczenie nie wygasa, przy czym do zgłoszenia roszczenia nie jest niezbędnie konieczne jego dochodzenie przed sądem. Ponieważ jest to odszkodowawcze roszczenie majątkowe, co do którego zastosowanie znajduje art. 117 § 1 k.c. stwierdzić należy, że podlega ono przedawnieniu. Przepisy ustawy Prawo ochrony środowiska nie statuuja szczególnych postanowień oznaczających termin przedawnienia tego roszczenia. Ponieważ nie jest to roszczenie wynikające z reżimu odpowiedzialności deliktowej, nie ma podstaw do zastosowania w tym przypadku przepisu art. 4421 § 1 k.c. Przyjąć więc należy, że roszczenie przewidziane w art. 129 ust. 2 ustawy przedawnia się w terminie ogólnym z art. 118 k.c. (w rozpoznawanej sprawie wynoszącym 10 lat). Termin ten biegnie od chwili powstania roszczenia - to znaczy od dnia wprowadzenia ograniczeń korzystania z nieruchomości w drodze ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania, od tego momentu bowiem roszczenie jest wymagalne i może być dochodzone od zobowiązanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 161/13).

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, że powodowie zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem terminu zawitego liczonego od daty wejścia w życie tej uchwały. Dokonali tego pozwem wniesionym do sądu w dniu 15 listopada 2013 r. i doręczonym pozwanemu w dniu 19 grudnia 2013 r. Powodowie zatem zgłosili pozwanemu roszczenie przed upływem dwóch lat od wejścia w życie uchwały ustanawiającej obszar ograniczonego użytkowania, wnosząc powództwo w niniejszej sprawie przed upływem tego terminu, tj. przed 28 lutego 2014 r., a w toku postępowania jedynie rozszerzyli kwotowy zakres roszczenia, co było dopuszczalne. Przy tym samo zgłoszenie przez poszkodowanych obowiązanemu w tym terminie żądania do naprawienia szkody było wystarczające (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 6 lipca 2011r., VI Aca 14/11, publ., wyrok SN z dnia 10 października 2008 r., II CSK 216/2008).

Jak wskazano nadto powyżej bezpośrednim uszczerbkiem powodów związanym z ustanowieniem strefy ograniczonego użytkowania są również koszty związane z zapewnieniem w jej budynku mieszkalnym właściwego klimatu akustycznego. Na konieczność zapewnienia takich warunków wskazują bowiem wymagania określone w uchwale Sejmiku Województwa (...) nr XVIII/302/12. Zgodnie zaś z dyspozycją art. 136 ust. 3 p.o.ś., w razie określenia na obszarze ograniczonego użytkowania wymagań technicznych dotyczących budynków szkoda, o której mowa w art. 129 ust. 2, są także koszty poniesione w celu wypełnienia tych wymagań przez istniejące budynki i to nawet w przypadku braku obowiązku podjęcia działań w tym zakresie.

Przy dokonywaniu wykładni wskazanego przepisu należy wziąć pod uwagę, że celem uregulowań art. 129 i 136 ustawy p.o.ś. jest ułatwienie osobom poszkodowanym w wyniku wprowadzenia obszaru ograniczonego użytkowania dochodzenia roszczeń odszkodowawczych. Zatem należy przyjąć, że wskazanie na koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych przez istniejące budynki miało wyeliminować spory co do objęcia tych kosztów obowiązkiem naprawienia szkody. Obowiązek naprawienia szkody przez wypłatę odpowiedniej sumy pieniężnej powstaje z chwilą wyrządzenia szkody i nie jest uzależniony od tego, czy poszkodowany dokonał naprawy rzeczy i czy w ogóle zamierza ją naprawić. Odszkodowanie bowiem ma wyrównać uszczerbek majątkowy powstały w wyniku zdarzenia wyrządzającego szkodę, istniejący od chwili wyrządzenia szkody do czasu, gdy zobowiązany wpłaci poszkodowanemu sumę pieniężną odpowiadającą szkodzie ustalonej w sposób przewidziany prawem (por. uchwała Sądu Najwyższego z 15 listopada 2001r. III CZP 68/01, OSNC 2002, z.6, póż. 74; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 10 kwietnia 2008 r. I Aca 2/08, M.Prawn. 2010/12/692).

Wskazać należy, że szkoda w majątku powodów przejawiająca się w konieczności poniesienia nakładów rewitalizacyjnych powstała już w dacie wejścia w życie uchwały Sejmiku Województwa (...) z dnia 30 stycznia 2012 r. tj. w dniu 28 lutego 2012 r. Ustalając stan techniczny budynku mieszkalnego i wymagania akustyczne jaki ten budynek winien spełniać uwzględniono zatem stan przegród budowlanych na dzień wejścia w życie ww. uchwały. W związku z tym należy mieć tu na uwadze, że po wprowadzeniu przedmiotowej uchwały budynek mieszkalny powodów nie spełnia norm dla zamierzonych poziomów dźwięku hałasu. Budynek ten wymaga zatem - po wprowadzeniu obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Ł. - dodatkowej modernizacji w zakresie wymiany stolarki okiennej, wykonania instalacji wentylacyjnej i wykonania robót przygotowawczych oraz wykończeniowych.

Ze względu na zapotrzebowanie na stolarkę budowlaną o wysokiej i bardzo wysokiej izolacyjności akustycznej, nie może mieć zastosowania standardowa oferta cenowa produktów, dotycząca okien o typowych, powszechnie stosowanych izolacyjnościach akustycznych. Zapewnienie znacznej izolacyjności akustycznej okna wymaga zastosowania odpowiedniego oszklenia, ram i mocowania, a także odpowiedniego starannego montażu, w związku z czym wzrost wymagań dotyczących izolacyjności pociąga za sobą wzrost cen w stosunku do okien standardowych.

Ponieważ wzrost izolacyjności akustycznej stolarki budowlanej powoduje ograniczenie infiltracji powietrza do wnętrza budynku, adaptacja akustyczna obejmuje również działania służące poprawie sprawności systemu wentylacji. W budynku powodów, przy konieczności poprawy izolacyjności akustycznej, wentylacja grawitacyjna nie spełni swojej roli. Z uwagi na charakterystykę budynku powodów, konieczne jest zatem zastosowanie w nim wentylacji mechanicznej, nawiewano-wyciągowej. Wartość ww. nakładów, niezbędnych dla zachowania prawidłowego klimatu akustycznego w budynku powodów według cen aktualnych wynosi 65.277,22 zł brutto.

Mając powyższe na względzie Sąd w pkt 1 wyroku na podstawie art. 129 ust. 1 i 2 i art. 136 ust. 3 p.o.ś. zasądził od pozwanego na rzecz powodów 65.277,22 zł tytułem nakładów na rewitalizację akustyczną nieruchomości.

O odsetkach ustawowych za opóźnienie od zasądzonej należności głównej Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Roszczenie o odszkodowanie jest roszczeniem bezterminowym, a zatem staje się ono wymagalne, zgodnie z art. 455 k.c., po wezwaniu dłużnika do zapłaty. Wskazać należy na treść art. 363 § 2 k.c. zgodnie z którym jeżeli naprawienie szkody ma nastąpić w pieniądzu, wysokość odszkodowania powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania, chyba że szczególne okoliczności wymagają przyjęcia za podstawę cen istniejących w innej chwili.

Sąd podziela aktualne stanowisko Sądu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 8 listopada 2016 r. wydanym w sprawie III CSK 342/15, gdzie stwierdził, że w wypadku kiedy przedmiotem sporu jest świadczenie pieniężne należne wierzycielowi, w tym także świadczenie odszkodowawcze dochodzone na podstawie art. 129 ust. 2 i 4 oraz art. 136 ust. 1 i 3 p.o.ś., zasadą pozostaje, że termin płatności świadczenia – w zakresie kwot nim żądanych i uznanych ostatecznie za uzasadnione – wyznacza wezwanie dłużnika do zapłaty. Wierzyciel nie ma obowiązku wykazywania szkody poniesionej w wyniku nieterminowej zapłaty, ani udawadniania, że w chwili otrzymania wezwania dłużnik dysponował wiedzą niezbędną do oszacowania wielkości roszczenia. To na dłużniku bowiem ciąży obowiązek dowodzenia, że w tym wypadku występują szczególne okoliczności podważające powstanie stanu wymagalności roszczenia w chwili wezwania do zapłaty. W ocenie Sądu pozwany w sprawie tego rodzaju okoliczności nie wykazał. Charakter roszczenia powodów i powszechność analogicznych roszczeń innych osób, których nieruchomości położone były w tej samej strefie obszaru ograniczonego użytkowania, w połączeniu z już wcześniej rozpatrywanymi przez sądy powództwami dotyczącymi tożsamyh roszczeń związanych z utworzeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół innych polskich lotnisk, umożliwiło pozwanemu oszacowanie wielkości wchodzącego w grę odszkodowania. Tym samym zasadnym było zasądzenie odsetek w sprawie od pierwotnie dochodzonej kwoty 10.000 zł od dnia 15 listopada 2013 r. tj. od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty skoro powodowie przed złożeniem pozwu w niniejszej sprawie pismem z dnia 11 września 2013 r. wezwali pozwanego do zapłaty odszkodowania, jednocześnie zakreślając 14-dniowy termin na spełnienie świadczenia, liczony od dnia otrzymania pisma. Pozwany przedmiotowe pismo otrzymał 11 września 2013 r., tym samym 14 – dniowy termin upłynął z dniem 28 września 2013 r. Pozwany od dnia 29 września 2013 r. pozostawał zatem w opóźnieniu w spełnianiu świadczenia co do kwoty 10.000 zł. Mając zaś na względzie, że pismem z

dnia 3 stycznia 2018 r., doręczonym pełnomocnikowi pozwanego na rozprawie w dniu 4 stycznia 2018 r., pełnomocnik powodów rozszerzył żądanie o kwotę 55.227,20 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty, przy czym wniesienie powództwa co do kwoty 55.227,20 zł nastąpiło właśnie pismem z dnia 3 stycznia 2018 r., od kwoty rozszerzonego żądania Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie liczone od dnia następnego po doręczeniu odpisu pisma rozszerzającego powództwo tj. od dnia 5 stycznia 2018 r. do dnia zapłaty.

W pkt 2 wyroku Sad oddalił żądanie powodów o zapłatę należności głównej ponad kwotę 62.227,20 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt 3 na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c. obciążając nimi pozwanego w całości skoro przeciwnik uległ tylko co do nieznacznej części żądania. Powodowie domagali się w niniejszej sprawie łącznie zasądzenia 161.028 zł (95.800 zł z tytułu utraty wartości nieruchomości oraz 65.228 zł odszkodowania w zakresie nakładów), a zasądzono na ich rzecz wyrokiem częściowym i końcowym łącznie 161.027,20 zł.

Na koszty postępowania poniesione przez powodów złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 4.500 zł, koszty zastępstwa procesowego w I instancji 3.600 zł (ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu), opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, wydatki na poczet opinii biegłych 5.000 zł, koszty zastępstwa procesowego w II. instancji 2.700 zł (ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu). Łącznie jest to kwota 15.817 zł, którą Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki.

Nieuiszczone koszty sądowe to z kolei: opłata od rozszerzonego żądania pozwu – 3.552 zł (15.800 zł + 55.228 zł = 71.028 zł, z czego 5%) oraz wydatki związane z opiniami biegłych (łącznie 9.872,20 zł), nie mające pokrycia w zaliczce (5.000 zł) w kwocie 4.872,20 zł. W związku z tym na podstawie art. 100 k.p.c. i art. 130³§2 k.p.c. i w zw. z art. 113 ust. 1 i art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazano ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu od pozwanego powyższe należności.

/-/ SSO Magdalena Ławrynowicz